

LAWO
CLASSICS

Gebete für Mitgefängene

BERIT NORBAKKEN SOLSET
GRO BERGRABB

Gebete für Mitgefangene

Er det noen sammenheng mellom bønnene til en tysk krigsfange under andre verdenskrig og nordnorsk salmesang?

Kan et menneske rope ut sin nød og klage og samtidig ha tillit til at Gud ikke legger større byrder på skuldrene hennes enn hun kan bære?

Hvordan er byggingen av domkirken i en norsk by langt mot nord knyttet sammen med verdenshistoriens store drama?

Det er stort spenn i «Gebete für Mitgefangene», fra Bonhoeffers tekster og Nystedts musikk til de enkle salmeversene som avslutter hver sats. Å stå i spenningen mellom livets smertefulle sider og tilliten til en omsorgsfull Gud, er en grunnleggende erfaring som speiles i kirkemusikken på denne innspillingen.

Den lutherske tyske teologen Dietrich Bonhoeffer (1906–1945) var en markant motstander av nazismens tankegods. Han gikk i rette med det framvoksende jødehatet i det tyske samfunnet og utga flere teologiske skrifter som tilbakeviste nasjonalsosialismens ideer. 5. april 1943 ble Bonhoeffer arrestert

på grunn av sin anti-nazistiske virksomhet. Han satt fengslet fram til han 9. april 1945 ble henrettet, dømt til døden i all hast for mistanke om medvirkning til et attentat mot Hitler. Hans bønner for medfanger – «Gebete für Mitgefangene» – ble skrevet julen 1943. Teksten inneholder en morgenbønn, en kveldsbønn og en bønn i særlig stor nød. Hver av de tre bønnene avsluttes med salmevers preget av tillit til Guds omsorg og nåde og troen på et evig liv som venter etter livets kamp og kvaler.

Komponisten Knut Nystedt (1915–2014) tonesatte «Gebete für Mitgefangene» i 1994. Nystedts nær hundreårige liv går nærmest parallelt med hele det 20. århundres store og dramatiske hendelser. Han hadde et sterkt engasjement for fred og rettferdighet og har flere sentrale verker med tekster som tematiserer dette. Kanskje kan hans egne erfaringer fra krigsårene ha vært med å forme hans engasjement og tekstvalg senere i livet: Nystedt gjorde i krigsårene tjeneste som organist ved slottskirken på Akershus festning. Her spilte han ved gudstjenester for landsmenn i fangenskap. Dagfinn Hauge var fengselsprest. Hauge har skrevet om prestetjenesten i fengselskirken blant annet i boken «Slik dør menn». Her beskriver han hvordan gudstjenestene i slottskirken for mange var det siste de ble med på før de ble skutt. Det er ikke vanskelig å forestille seg at å medvirke som musiker i slike sammenhenger må ha gjort sterkt inntrykk på Knut Nystedt. Parallellen mellom Bonhoeffers skjebne og de dødsdømte nordmennene Nystedt hadde vært tett på i krigsårene, er slående.

Nystedt dediserer sin komposisjon «Gebete für Mitgefangene» til sin avdøde datter Kari – «Tochter Kari in memoriam». Nystedts datter døde under tragiske omstendigheter kort tid etter at dette verket ble urframført i Nidarosdomen i 1994. Gjennom dedikasjonen trekker Nystedt en linje fra den store, verdensomspennende tragedien som krigen var, til den personlige smerten hos det enkelte mennesket. Bønnene treffer like sterkt utenfor krigens kontekst. Bonhoeffer gir gjennom sine tekster ord til den universelle situasjonen et menneske står i når det vender seg til Gud i bønn og fortvilelse, med alt livet rommer av sorg, uro og tap, men også i tillit og tro. Nystedts tonespråk gir rom for både den skjøre smerten og den store fortvilelsen. Det er et stort musikalsk spenn fra de skarpe dissonansene og kraftfulle utbruddene til det enkle, tillitsfulle tonespråket som overtar når hver sats faller til ro og ender i en enkel koralmelodi.

Forholdet mellom de store verdensbegivenhetene og det lokale er tydelige i Bodø, hvor denne innspillingen er gjort. Hele Bodø sentrum ble nærmest utradert av tyske bomber 27. mai i 1940. Av byens 720 hus gikk 420 tapt, og hele sentrum framsto nærmest som en ruinhaug. Også Bodø kirke gikk tapt i bombingene. Kun noen få enkeltgjenstander ble reddet ut av den brennende kirken. På ruinene fra den gamle kirken ble så Bodø domkirke bygd som bispe-sete for det nyopprettede Sør-Hålogaland bispedømme. Kirken ble vigslet til bruk 14. oktober 1956, og har gjennom sin historie fått tilnavnet «Freds-

katedralen». I 2013 ble det tidligere Jørgensen-orgelet erstattet av et nytt instrument fra den tyske orgelbyggeren Hermann Eule Orgelbau. Dette er den første innspillingen som er gjort på det nye instrumentet, som er et stort, symfonisk orgel med 97 stemmer. Det er et orgel som har sitt klanglige utgangspunkt i en tysk, romantisk stil, men som innenfor dette hovedkonseptet gjør det mulig å framføre musikk fra hele orgellitteraturen.

Salmene

Hver av satsene i «Gebete für Mitgefangene» munnar ut i salmevers. Det er dette sporet vi har fulgt når vi har spilt inn koralbasert stoff sammen med Nystedts verk. Vi har valgt oss salmepertoar som er knyttet til Bodø domkirke på ulikt vis, men også hatt et blick mot den nordnorske salmetradisjonen vi begge er vokst opp med: fra folketonene til den nye, nordnorske kirkemusikken. Fridthjov Andersen (1876–1937) er Bodøs store bykomponist. Han levde og virket i Bodø hele sitt liv, og var blant annet organist i Bodø kirke fra 1905. Anderssen dirigerte flere av byens kor og Bodø orkesterforening, og var en svært populær musiker i Nordland i sin levetid. Han hadde to studieopphold i Leipzig og gjorde seg bemerket for sine stødige komposisjoner med kontrapunkt, ikke minst den vakre fugen med koralmelodien «Hvo ene lader Herren råde». Denne koralmelodien tilhører kjernepertoaret fra tysk kirkemusikk på 1600-tallet og er å finne blant annet i komposisjoner av Johann Sebastian Bach. Både tekst og melodi er opprinnelig skrevet

av Georg Neumark, men teksten kan også synges til en nordnorsk folketone fra Tjøtta på Helgeland. Arrangementet er skrevet av Bjørn Lien (f. 1967), en nordnorsk kirkemusiker fra Fauske som tidligere har vært domkantor i Bodø.

Ivar Jarle Eliassen (f. 1958) er en nordnorsk kirke- musiker og komponist som i 1984–2014 var kantor i Lenvik menighet i Troms, hvor begge utøverne på denne innspillingen har trådt sine barnesko. Eliassen har skrevet en rekke komposisjoner primært for kor og er opphavsmann til fem av melodiene i Norsk salmebok 2013. Sammen med tekstforfatter Trond Hellemo (f. 1940) fra Senja har han skrevet salmen «No ror ei natt seg ut fra land» – eller «Nord-norsk mórrasang» som salmen egentlig heter. Vi har også hentet fram en kvelds- salme med melodi av Ivar Jarle Eliassen: «Herre, så stiger vår takk til deg», med tekst av Gerd Grønvold Saue (f. 1930).

Bodø domkor, med daværende dirigent og domkan- tor Bjørn Andor Drage (f. 1959), ga i 1991 ut platen «Op, op I skal utsjunge», med nordnorske folketoner. Denne utgivelsen innledet en gjenoppdaging av et folketonerepertoar som inntil da var nokså ukjent for mange, også i Nord-Norge. En av salmene som har vært mye brukt i etterkant, er «Dagsens auga sloknar ut» med tekst av nordlendingen Elias Blix (1836–1902). Melodien fra Majavatn har med Bjørn Andor Drages arrangement sunget seg inn som en av de mest kjente nordnorske folketonene.

Felles for salmene vi har valgt, er at de på samme måte som Bonhoeffers bønner løfter fram en men- neskelig erfaring av å hvile i tilliten til at det finnes en båt som bærer gjennom livets harde stormvær. Salmene og folkemelodiene er sterke uttrykk for en folkelig religiøsitet og lengsel etter en trygg havn når livet slutter. Selv om det store verdenspolitiske dramaet rundt andre verdenskrig farger «Gebete für Mitgefangene», er de store eksistensielle spørsmå- lene like presserende for det enkelte mennesket, uavhengig av tid og sted. Nystedt trekker en linje fra Bonhoeffers tekster i 1943 til tapet av en datter mot slutten av 1990-tallet. Erfaringer av smerte og tap, men også av håp og tro, finner sitt uttrykk i tek- ster og musikk som løfter fram skjebnefellesskapet mennesker til alle tider står i.

Berit Norbakken Solset og Gro Bergrabb

Prayers for Fellow Prisoners

Is there a connection between the prayers of a Ger- man prisoner during the Second World War and the hymns of northern Norway?

Can a person lament her suffering and still trust that God does not place a greater burden on her than she can bear?

How is the building of a cathedral in the far north of Norway related to the great drama of world history?

“Gebete für Mitgefangene” presents a wide range, from Bonhoeffer’s texts and Nystedt’s music to the simple hymn verses with which each movement ends. To exist in the tension between life’s painful side and trust in a caring God is a fundamental ex- perience that is reflected in the religious music on this recording.

The Protestant German theologian Dietrich Bonho- effer (1906–1945) was a staunch opponent of Nazi ideology. He openly criticized the growing anti- Semitism in German society and published a num- ber of theological writings repudiating the ideas of

National Socialism. On 5 April 1943 Bonhoeffer was arrested for his anti-Nazi activities. He remained imprisoned until his execution on 9 April 1945, condemned to death in great haste on suspicion of partaking in a plot to assassinate Hitler. His prayers for fellow prisoners — “Gebete für Mitgefangene” — was written during Christmas 1943. The text contains a morning prayer, an evening prayer, and a prayer in time of distress. Each of the three prayers ends with hymn verses characterized by trust in God’s care and mercy and faith in a life everlasting which awaits us after life’s struggle and affliction.

The composer Knut Nystedt (1915–2014) set “Ge- bete für Mitgefangene” to music in 1994. Nystedt’s nearly century-long lifetime paralleled virtually all the major dramatic events of the twentieth century. He was a committed advocate of peace and justice and wrote several important works with texts based on this theme. Perhaps his own experiences from the war years can have contributed to his commit- ment and choices of texts later in his life: Nystedt served during the war as organist of Akershus Cas- tle Church, where he played for worship services for his imprisoned fellow countrymen. Dagfin Hauge was prison pastor. Hauge wrote about his experi- ences as pastor of the prison church in his book “Slik dør menn”. Here he describes how attending a worship service in the castle church was for many the last thing they did before being shot. It is not dif- ficult to imagine that participating as a musician in

such situations must have left a deep impression on Knut Nystedt. There is a striking parallel between Bonhoeffer's fate and the fates of the condemned Norwegians whom Nystedt had seen up close during the war years.

Nystedt dedicates his composition "Gebete für Mitgefangene" to his deceased daughter Kari — "Tochter Kari in memoriam". Nystedt's daughter died in tragic circumstances a short time after the premiere performance of this work in Nidaros Cathedral in 1994. With his dedication, Nystedt draws a line from the major global tragedies, which the war was, to the personal pain of individual human beings. The prayers are just as powerful outside of the context of war. And by means of his texts, Bonhoeffer puts into words the universal human situation in which one turns to God in prayer and despair, with everything life holds of sorrow, anxiety and loss, but also in trust and faith. Nystedt's tonal language leaves room for both fragile pain and great despair. The music ranges wide from the sharp dissonances and vigorous outbursts to the steady, trustful tonal language that takes over when each movement becomes quiet and ends in a simple chorale melody.

The relationship between the major world events and the local setting is clearly evident in Bodø, where this recording was made. The entire downtown area was virtually obliterated by German bombers on 27 May 1940. Of the town's 720 build-

ings and homes, 420 were destroyed, and the town centre was essentially reduced to a pile of rubble. Bodø Church was also lost in the bombing, and only a few objects were saved from the burning church. Bodø Cathedral was then built upon the ruins of the old church as the bishopric for the newly established Sør-Hålogaland diocese. The church was consecrated for use on 14 October 1956, and it has in the course of time become known as the "The Peace Cathedral". In 2013 the former Jørgensen organ was replaced by a new instrument from the German organ building firm Hermann Eule Orgelbau. This is the first recording made on this new instrument, which is a large, symphonic organ with 97 stops. It is an organ whose sound is based on the German romantic style, but which within this main concept allows for the performance of music from the entire organ literature.

The Hymns

Each of the movements in "Gebete für Mitgefangene" ends with a hymn verse. It is this trail we have followed as we recorded chorale-based material together with Nystedt's work. We have selected hymns associated in different ways with Bodø Cathedral, while keeping in mind the hymn tradition of Northern Norway that we grew up with: from folk tunes to newer North Norwegian church music. Fridthjov Anderssen (1876–1937) is Bodø's renowned composer. He lived and was active in Bodø his entire life and began serving as Bodø Church organist in 1905. Anderssen conducted several of

the town's choirs and the Bodø orchestra, and he was during his lifetime a very popular musician in Nordland County. He studied in Leipzig on two occasions and gained notice for his solid counterpoint, in particular his lovely fugue with the chorale melody "Hvo ene lader Herren råde". This chorale melody belongs to the core repertoire of seventeenth-century German church music and can be found in compositions of Johann Sebastian Bach, among others. Both text and melody were originally written by Georg Neumark, but the text can also be sung to a North Norwegian folk tune from Tjøtta in Helgeland. The arrangement was written by Bjørn Lien (b. 1967), a North Norwegian church musician from Fauske, who previously served as organist and choirmaster in Bodø.

Ivar Jarle Eliassen (b. 1958) is a North Norwegian church musician and composer who served as organist and choirmaster of Lenvik congregation in Troms County, where both performers on this recording grew up. Eliassen has written a number of compositions primarily for choir and is the composer of five of the melodies in the latest Norwegian hymnal of 2013. Together with author Trond Hellemo (b. 1940) from Senja, he has written the hymn "No ror ei natt seg ut fra land" — or "Nord-norsk mórassang", the hymn's actual title. We have also sought out an evening hymn with a melody by Ivar Jarle Eliassen, "Herre, så stiger vår takk til deg", with text by Gerd Grønvold Saue (b. 1930). In 1991, Bodø Cathedral Choir and Bjørn Andor

Drage (b. 1959), who was organist and choirmaster at the time, released an album "Op, op I skal ut-sjunge", featuring North Norwegian folk tunes. With that release began the rediscovery of a folk tune repertory unknown to many until then, also in North Norway. One of the hymns often used since then is "Dagens auga sloknar ut" with text by Elias Blix (1836–1902), a native of Nordland County. The melody from Majavatn, in its arrangement by Bjørn Andor Drage, has been sung so often as to become one of the most familiar North Norwegian folk tunes.

What our chosen hymns have in common is the manner in which they, like Bonhoeffer's prayers, underscore the human experience of finding repose in faith, until the arrival of a vessel that can weather life's fierce storms. The hymns and folk melodies are the fervent expression of a commonly held religiosity and longing for a safe harbor at life's end. Although the world's political drama surrounding the Second World War colours "Gebete für Mitgefangene", the profound existential questions are equally urgent for individual human beings, independent of time and place. Experiences of pain and loss, likewise of hope and faith, find expression in texts and music that accentuate the common destiny shared by all humanity through the ages.

**Berit Norbakken Solset
and Gro Bergrabb**

Gebete für Mitgefangene

Knut Nystedt (1915–2014)

Tekst: Dietrich Bonhoeffer (1906–1945)

I. Morgengebet

Gott, zu Dir rufe ich in der Frühe des Tages

Hilf mir beten und meine Gedanken sammeln zu Dir;

Ich kann es nicht allein.

In mir ist es finster, aber bei Dir ist das Licht;

Ich bin einsam, aber Du verlässt mich nicht;

Ich bin kleinmütig, aber bei Dir ist die Hilfe;

Ich bin unruhig, aber bei Dir ist der Friede;

In mir ist Bitterkeit, aber bei Dir ist die Geduld;

Ich verstehe Deine Wege nicht,

Aber Du weisst den Weg für mich.

Vater im Himmel, Lob und Dank sei Dir für die Ruhe der Nacht,

Lob und Dank sei Dir für den neuen Tag.

Lob und Dank sei Dir für alle Deine Güte und Treue

In meinem vergangenen Leben.

Du hast mir viel Gutes erwiesen,

Lass mich nun auch das Schwere aus Deiner Hand hinnehmen.

Du wirst mir nicht mehr auflegen,

Als ich tragen kann.

Du lässt Deinen Kindern alle Dinge zum Besten dienen.

Herr Jesus Christus, Du warst arm und elend,

Gefangen und verlassen wie ich.

Du kennst alle Not der Menschen,

Du bleibst bei mir, wenn kein Mensch mir beisteht,

Du vergisst mich nicht und suchst mich,

Du willst, dass ich Dich erkenne und mich zu Dir kehre.

Herr, ich höre Deinen Ruf und folge, hilf mir!

Heiliger Geist, gib mir den Glauben,

Der mich vor Verzweiflung, Süchten und Laster rettet,
Gib mir die Liebe zu Gott und den Menschen,
Die allen Hass und Bitterkeit vertilgt,
Gib mir die Hoffnung, die mich befreit von Furcht und Verzagtheit.
Heiliger, barmherziger Gott,
Mein Schöpfer und mein Heiland,
Mein Richter und mein Erretter,
Du kennst mich, und all mein Tun.

Du hasst und strafst das Böse
In dieser und jener Welt ohne Ansehen der Person,
Du vergibst Sünden dem, der Dich aufrichtig darum bittet,
Du liebst das Gute und lohnst es auf dieser Erde
Mit einem getrosteten Gewissen
Und in der künftigen Welt mit der Krone der Gerechtigkeit.
Vor Dir denke ich an all die Meinen,
An die Mitgefangenen und alle, die in diesem Hause ihren schweren Dienst tun.
Herr, erbarme Dich!
Schenke mir die Freiheit wieder,
Und lass mich derzeit so leben,
Wie ich es vor Dir und vor den Menschen verantworten kann.
Herr, was dieser Tag auch bringt,
Dein Name sei gelobt! Amen.

KORAL:

Wenn ich schlafe, wach sein Sorgen
Und ermuntert mein Gemüt,
Dass ich alle liebe Morgen
Schaue neue Lieb' und Güt!
Wäre mein Gott nicht gewesen,
Hätte mich sein Angesicht nicht geleitet,
Wär' ich nicht aus so mancher Angst genesen.
Alles Ding währt seine Zeit, Gottes Lieb' in Ewigkeit.
(Paul Gerhard, 1653)

II. Abendgebet

Herr, mein Gott, ich danke Dir,
Dass Du diesen Tag zu Ende gebracht hast;
Ich danke Dir, dass Du Leib und Seele zur Ruhe kommen lässt.
Deine Hand war über mir
Und hat mich behütet und bewahrt.
Vergib alle Kleinglauben
Und alles Unrecht dieses Tages
Und hilf, dass ich allen vergebe, die mir unrecht getan haben,
Hilf mir!
Lass mich in Frieden unter Deinem Schutz schlafen
Und bewahre mich vor den Anfechtungen der Finsternis.
Ich befehle Dir die Meinen,
Ich befehle Dir dieses Haus,
Ich befehle Dir meinen Leib und meine Seele.
Gott, Dein heiliger Name sei gelobt.
Amen.

KORAL:

Ein Tag, der sagt dem andern,
Mein Leben sei ein Wandern
Zur grossen Ewigkeit.
O Ewigkeit, so schöne,
Mein Herz an dich gewöhne;
Mein Heim ist nicht in dieser Zeit.
(G. Tersteen, 1745)

III. Gebet in besonderer Not

Herr Gott, Herr Gott,
Grosses Elend ist über mich gekommen.
Meine Sorgen wollen mich erdrücken.
Ich weiss nicht ein noch aus!
Gott sei gnädig und hilf.
Gib Kraft zu tragen, was Du schickst.

Lass die Furcht nicht über mich herrschen,
Sorge Du väterlich für die Meinen,
Für Frau und die Kinder.
Barmherziger Gott,
Vergib mir alles,
Was ich an Dir und den Menschen gesündigt habe.
Ich traue Deiner Gnade
Und gebe mein Leben ganz in Deine Hand.
Mach Du mit mir, wie es Dir gefällt
Und wie es gut für mich ist.
Ob ich lebe oder sterbe,
Ich bin bei Dir und Du bist bei mir, mein Gott.
Herr, ich warte auf Dein Heil und auf Dein Reich.
Amen.

KORAL:

Unverzagt und ohne Grauen
Soll ein Christ, wo er ist
Stets sich lassen schauen.
Wollt' ihn auch der Tod aufreiben
Soll der Mut dennoch gut
Und fein stille bleiben.

Kann uns doch kein Tod nicht töten,
Sondern reisst unsern Geist
Aus viel tausend Nöten,
Schliesst das Tor der bitteren Leiden
Und macht Bahn, da man kann
Gehn zu Himmelsfreuden.
(Paul Gerhardt, 1653)

Prayers for Fellow Prisoners

Knut Nystedt (1915–2014)

Text: Dietrich Bonhoeffer (1906–1945)

I. Morning Prayer

O God, I call out to you early in the day

Help me to pray and collect my thoughts in you;

I cannot do it alone.

In me there is darkness, but with you there is light;

I am lonely, but you will not forsake me;

I am faint-hearted, but with you I find help;

I am restless, but in you I find peace;

In me there is bitterness, but in you there is patience;

Your ways I do not understand, but you know the right way for me.

Heavenly Father, praise and thanks be to you for the serenity of night,

Praise and thanks be to you for the new day.

Praise and thanks be to you for all your goodness and faithfulness

Throughout my life.

You have bestowed on me many blessings,

Let me now accept this suffering from your hand.

You will not encumber me with more

Than I can bear.

You let all things serve your children's best interests.

Lord Jesus Christ, you were poor and wretched,

Captive and forsaken as I am.

You know the anguish of humankind,

You remain with me, when no human comes to my aid,

You do not forget me, you seek me out,

You want me to acknowledge you and turn to you.

Lord, I hear your call and I follow, help me!

Holy Spirit, give me faith,

Which will save me from despair, craving and iniquity,

Teach me love for God and mankind,

Which eradicates all hatred and bitterness,

Give me hope, which frees me from fear and despondency,

O holy, merciful God,

My Creator and my Saviour,

My Judge and my Redeemer,

You know me, and all I do.

You loathe and punish wickedness

In this world and the next without regard for the person,

You forgive the sins of whomever sincerely beseeches you,

You love what is good and reward it on this Earth

With a clear conscience

And in the world to come with the crown of righteousness.

Before you I think of all my loved ones,

Of my fellow prisoners and all in this house who render their difficult service.

Lord, have mercy!

Restore my liberty,

And let me now lead such a life

That I can justify before you and all the world.

Lord, whatever this day may bring,

Praise be your name! Amen.

CHORALE:

While I sleep, he watches o'er me

And encourages my soul,

So with each and every morning

Love and goodness are renewed!

Were it not for my redeemer,

Never had God's countenance

Guided me, and never would

I my fear have overpowered.

All things last a little while,
God's love lasts eternally.
(Paul Gerhard, 1653)

II. Evening Prayer

O Lord, my God, I give thanks
That you you have brought this day to a close;
I give thanks that you have granted me peace in body and soul.
Your hand was over me
And has protected and preserved me.
Forgive my weakness of faith
And all injustice of this day
And help me to forgive all who have done me wrong,
Help me!
Let me sleep in peace in your care
And sustain me in the face of temptations of darkness.
Into your hands I commend my loved ones,
I commend this house,
I commend my body and soul.
O God, praise be to your holy name.
Amen.

CHORALE:

One day says to the other,
My life it is a journey
Toward vast eternity.
Eternity, O sweetness,
O may my heart accept you;
My home it is not of this time.
(G. Tersteen, 1745)

III. Prayer in Time of Distress

O Lord God, Lord God,
Great is the wretchedness that has befallen me.

My cares how they oppress me.
I am at my wit's end!
O God, be merciful and help.
Give strength to endure what you send.
Do not let fear rule over me,
As loving Father care for my loved ones,
For my wife and children.
Merciful God,
Forgive all my sins
Against you and fellow humans.
I trust in your grace
And commit my life wholly into your hands.
Do with me as it pleases you
And as seems best for me.
Whether I live or die,
I am with you and you are with me, my God.
Lord, I wait for your salvation and for your kingdom.
Amen.

CHORALE:

Without dread, wholly undaunted
Christians all, should reveal,
Their convictions ever.
And when death would overwhelm them,
Still should they persevere
And let courage guide them.

Death cannot annihilate us,
From all pain, it sustains
Our immortal spirit.
Shuts the gate on bitter suffering
Shows the way, that we may
Enter heavenly splendour.
(Paul Gerhardt, 1653)

Hvo ene lader Herren råde

Folketone
Arr: Bjørn Lien (f. 1967), 2017

Hvo ene lader Herren råde
Og setter all sin lit til ham,
Den vil han fri fra all slags våde
Og redde av all nød og skam.
Hvo all sin lit til himlen slår,
Hans hus på sandig grunn ei står.

Hva hjelper all vår sorg og klage
Fordi vår lykke er så krank?
Vi bringer alt kun mer av lage
Og vinner intet ved vår ank.
Vi fyller kun vår motgangs skål
Med slikt unyttig klagemål.

O kristen sjel, hold du kun stille
Og vær fornøyet i din Gud.
Ta av hans nådes rike kilde
Og akt hans forsyns vise bud!
Den store Gud, vår skaper, Han
Best skjønner hva oss fattes kan.

Han kjenner hva vårt beste fremmer,
Han vet den rette trøstetid.
Når han vår troskap kun fornemmer
Og merker ingen hyklerid.
Så kommer han før vi det ser
Og meget godt oss nådig ter.

Whoever Lets the Lord Be Master

Folk tune
Arr: Bjørn Lien (b. 1967), 2017

Whoever lets the Lord be master
And places all his trust in Him,
From injury He will protect him
And save him from all want and shame.
Whose trust is put in Heaven on high,
On sand his house will never stand.

To what avail our lamentation
For all misfortune we endure?
We merely amplify our suffering
Nothing we gain when we complain.
We merely feed adversity
With all our needless grievances.

O soul distressed, remain now silent
Find satisfaction in your God.
Bathe in the fountain of His mercy,
His providential dictates heed!
Almighty God, Creator, He
Best understands our every need.

The best for us He will encourage,
When to console us, He will know.
Our faithfulness alone perceiving
And nothing of hypocrisy.
He then will come before we know it
And goodness graciously bestow.

No ror ei natt seg ut fra land

Ivar J. Eliassen (f. 1958)
Tekst: Trond Hellemo (f. 1940)

No ror ei natt seg ut fra land,
Med drypp fra sine åra.
Med kursen lagt mot fjerne strand,
med glans i kver ei båra.
Naturen søng sin morralåt
og lengte etter neste båt.

Det høres sakte åretak:
En færing sig mot fjæra
Eg stig om bord i ro og mak
Og gjør meg klar te ferda.
Eg ser min båt e fin og ny.
Eg ser den nye dagen gry.

Ha takk då, Gud, for nattlig båt
Der vi i fred kan blunde,
Førr morraskuta som legg åt
Og tar oss over sundet!
Så legg vi ut på dagens ferd.
Så ber vi om at båten bær.

A Night Is Rowing Out From Land

Ivar J. Eliassen (b. 1958)
Text: Trond Hellemo (b. 1940)

A night is rowing out from land,
From oars the water dripping.
Its course is set for distant shores,
Each billowing wave so radiant.
As nature sings its morning song,
It longs again for the next boat.

The stroking of four oars is heard:
Toward water's edge boat gliding,
And tranquilly I step aboard
Make ready for the journey.
I see my boat is fine and new.
I see the break of a new day.

Thanks be to God for our night boat
Where we in peace can slumber,
Ere morning's vessel comes 'longside
To offer us safe passage!
On each day's journey we depart.
O may the boat us safely bear.

Herre, så stiger vår takk til deg

Ivar J. Eliassen (f. 1958)
Tekst: Gerd Grønvold Saue (f. 1930)

Herre, så stiger vår takk til deg
For dagen som nå rinner ut,
For timen vi fikk av ditt evighetshav,
For tiden du gav oss, o Gud.

Herre, så stiger vår takk til deg
For livet du holdt i din hånd!
I lys og i mørke vi er dine barn,
I stillheten taler din Ånd.

Herre, så stiger vår takk til deg,
Din nåde har tatt oss i favn.
Så går vi til hvile, med tillit og tro,
I ly av ditt hellige navn.

Lord, Now Our Gratitude to Thee Ascends

Ivar J. Eliassen (b. 1958)
Text: Gerd Grønvold Saue (b. 1930)

Lord, now our gratitude to Thee ascends
For this day now reaching its end,
For exalted glimpses of eternity,
For time Thou hast given us, O God.

Lord, now our gratitude to Thee ascends
For life that Thou heldst in Thy hand!
In light and in darkness Thy children are we,
In silence Thy spirit doth speak.

Lord, now our gratitude to Thee ascends
Thy mercy us now doth embrace.
In trust and conviction we lie down to rest,
Find shelter in Thy holy name.

Dagens auga sloknar ut

Folketone fra Majavatn, Nordland
Arr: Bjørn Andor Drage (f. 1959)
Tekst: Elias Blix (1836–1902)

Dagens auga sloknar ut,
Kveldsol ned i vester glader.
Skuggen stig frå dal til nut,
Mørket sigrar alle stader.
Jesus, hjartans sol og skatt,
Jesus, ver mitt ljøs i natt!
Dagens auga sloknar ut,
Kveldsol ned i vester glader.

Kvar ei kveldsstund, når eg fer
Etter dagsens strid til kvila,
Ver meg med din nåde nær
Lat di åsyn til meg smila!
Lat du mildt mitt auga att!
Jesus, ver mitt ljøs i natt!
Kvar ei kveldsstund, når eg fer
Etter dagsens strid til kvila

Lys du over meg din fred,
Jesus, ver mi sol og stjerna!
Livssol, som går aldri ned,
Meg mot mørkers hugskot verna!
Stjerna, over huset statt!
Jesus, ver mitt ljøs i natt!
Lys du over meg din fred,
Jesus, ver mi sol og stjerna!

Daylight's Eye

Folk tune from Majavatn, Nordland
Arr: Bjørn Andor Drage (b. 1959)
Text: Elias Blix (1836–1902)

Daylight's eye now gently dimmed,
Evening sun now westward sinking.
Shadows climb from vale to peak,
Darkness everywhere triumphant.
Jesus, my heart's jewel and sun,
Jesus, be my light this night!
Daylight's eye now gently dimmed,
Evening sun now westward sinking.

Every evening when I seek
My repose from daily struggle,
With Thy mercy comfort me,
Let Thy visage smile upon me!
Let my eyes so gently close!
Jesus be my light this night!
Every evening when I seek
My repose from daily struggle.

Shine Thy light of peace on me,
Jesus, be my sun and starlight!
May life's sunlight never set,
And from fear and woe protect me!
Starlight, keep watch o'er this house!
Jesus, be my light this night!
Shine Thy light of peace on me,
Jesus, be my sun and starlight!

(English translations by Jim Skurdall)

Berit Norbakken Solset Sopran

Berit Norbakken Solset tilhører eliten blant våre sopraner. Etter avsluttet diplomstudium ved Norges musikkhøgskole vant hun i 2006 Rikskonsertenes prestisjefylte konkurranse INTRO-klassisk. I tillegg til å være en flittig brukt solist i oratorier, pasjoner og messer har hun gitt solokonsserter ved de største festivalene i Norge. De siste årene har hun også sunget opera med stor suksess. Hun har utviklet et nært samarbeid med Juanjo Mena, som hun har jevnlig engasjement med. Hun er stadig solist i de største konserthus, med ledende orkester og dirigenter som Robert King, Daniel Reuss, Erik Nielsen, Andreas Spering, Olof Boman og Ottavio Dantone.

Gro Bergrabb Orgel

Gro Bergrabb, født 1979, er organist og kordirigent fra Bodø. Hun fikk sin første orgelundervisning av daværende domkantor i Bodø, Bjørn Andor Drage, og tok senere hovedfagseksamen i kirkemusikk ved Norges musikkhøgskole som elev av blant andre prof. Jon Laukvik, og ved Hochschule der Künste i Berlin. Etter endt utdanning i 2004 har hun vært virksom som frilansmusiker og kirkemusiker i en rekke sammenhenger. I 2007 ble hun ansatt som domorganist i Bodø, hvor hun fremdeles er virksom både som organist og dirigent. Hun har også hatt kunstnerisk lederansvar for Bodø internasjonale orgelfestival i en årrekke.

Berit Norbakken Solset

Soprano

Berit Norbakken Solset is one of Norway's leading sopranos. After graduating from the Norwegian Academy of Music, she won the 2006 INTRO-classical competition, the prestigious launch programme sponsored by Concerts Norway. Besides appearing often as soloist in oratorios, passions and masses, Solset performs solo concerts at Norway's major festivals. She has also sung opera with great success. She collaborates closely with conductor Juanjo Mena, with whom she regularly appears in concert. Solset performs as soloist in major concert halls, with leading orchestras and conductors like Robert King, Daniel Reuss, Erik Nielsen, Andreas Spering, Olof Boman and Ottavio Dantone.

Gro Bergrabb

Organ

Gro Bergrabb (b. 1979) is organist and choirmaster in Bodø. She received her first organ lessons from Bjørn Andor Drage, who was organist and choirmaster of Bodø Cathedral at that time. Later, she received a degree in church music from the Norwegian Academy of Music as a student of Professor Jon Laukvik, among others, and she studied at the Hochschule der Künste in Berlin. Since completing her education in 2004, she has been active as freelance and church musician in a number of different contexts. In 2007 Bergrabb was hired as cathedral organist in Bodø, where she continues to serve as both organist and choirmaster. For a number of years she has also been artistic director for the Bodø International Organ Festival.

The Eule Organ in Bodø Cathedral

Hermann Eule Orgelbau, Opus 665 – 2013

I Hauptwerk C-c''''

1. Principal	16'
2. Principal	8'
3. Viola di Gamba	8'
4. Doppelflöte J	8'
5. Rohrflöte	8'
6. Octave	4'
7. Spizflöte	4'
8. Quinte	2 2/3'
9. Octave	2'
10. Mixtur IV-V	2'
11. Cymbel III	1 1/3'
12. Cornett V (from g°)	8'
13. Bombarde	16'
14. Trompete	8'
15. Trompeta Toledo J	8'
16. Tuba Sonore	8'
(prepared for)	

II Oberwerk C-c''''

17. Quintatön J (from c°)	16'
18. Principal	8'
19. Salicional	8'
20. Flaut douce	8'
21. Bordun J	8'

22. Unda maris	8'
23. Octave	4'
24. Koppelflöte J	4'
25. Nassat	2 2/3'
26. Waldflöte	2'
27. Terz	1 3/5'
28. Siffelöte	1'
29. Mixtur IV	1 1/3'
30. Fagott	16'
31. Cromorne	8'
Tremolo	
32. Trompeta Toledo	8'
33. Tuba Sonore	8'

III Schwellwerk (enclosed)

35. Bourdon J	16'
36. Geigenprincipal	8'
37. Flauto traverso	8'
38. Gedackt	8'
39. Fernflöte	8'
40. Fugara	4'
41. Flöte	4'
42. Quintatön J	2'
43. Harmonia ætheræ	II-III
44. Aeoline	16'
(free reed)	

45. Clarinette	8'
(free reed)	
46. Voix humaine	8'
Tremolo	
47. Trompeta Toledo	8'
48. Tuba Sonore	8'

IV Récit-solo (enclosed)

49. Contra Viola	16'
50. Concert Flute	8'
51. Viol d'orchestre	8'
52. Voix d'orchestre	8'
53. Flute octaviante	4'
54. Violine	4'
55. Violterz	
3 1/5'	
56. Violquinte	2 2/3'
57. Violseptime	2 2/7'
58. Gambette	2'
59. Basson	16'
60. Trompette harmonique	8'
61. Hautbois	8'
62. Clairon harmonique	4'
Tremolo	

Solo (unenclosed)

63. Trompeta Toledo 8'
 64. Tuba Sonore 8'

Chororgel/fernwerk

65. Gedackt 16'
 (ext. from 69)
 66. Portunalflaut 8' Enc.
 67. Viola d'amour J 8' Enc.
 68. Vox angelica J 8' Enc.
 69. Musiziergedackt 8'
 70. Clarabella 4'
 71. Blockflöte J 2'
 72. Oboe * 8' Enc.
 Schwebung

Pedal C-g'

73. Untersatz 32'
 (ext. 76)
 74. Principal J 16'
 75. Violon 16'
 76. Subbaß 16'
 77. Harmonikabaß 16'
 (tr. IV)
 78. Bourdonbaß 16'
 (tr. III)
 79. Gedacktbaß 16'
 (tr. Ch/F)
 80. Octavbaß 8'
 81. Violincello 8'
 (ext. 75)
 82. Baßflöte J 8'
 (ext. 76)

83. Octave 4'
 84. Flötebaß J 4'
 (ext. 76)
 85. Mixturbass IV J 2 2/3'
 86. Contraposaune 32'
 (ext. 87)
 87. Posaunenbaß 16'
 88. Bassonbaß 16'
 (tr. IV)
 89. Fagottbaß 16'
 (tr. II)
 90. Trompetenbaß 8'
 91. Clairon J 4'
 92. Trompeta Toledo 8'
 93. Tuba Sonore 8'
 94. Tuba Sonore 4'
 95. Cymbelstern (reversible piston)
 96. Physharmonica 16'
 (free reed)
 97. Physharmonica 8'
 (ext. 96)

*96–97. Playable from the movable
 console, manual I - with swell/
 exp. pedal.*

*J: J. H. Jørgensens Orgelfabrikk,
 Bodø domkirke - 1956*

**: Olsen & Jørgensen, Bodin
 kirke - 1924.*

Couplers & accessories

10 Unison couplers
 Super: 4-4, 4-3, 4-2, 4-1, 3-3, 3-1,
 4-P, Solo
 Sub: 4-4, 4-1, 3-3, 3-1
 Movable console only:
 Manual interchange I-II, III-IV
 10,000 adjustable combinations
 6 separate combinations to
 each division
 General cancel
 Tutti
 Walze/crescendo (4 programs)
 4 swell pedals (with coupler)
 Midi out at main console (Carillon)

RECORDED IN BODØ CATHEDRAL, 3–4 JANUARY 2017

PRODUCER: VEGARD LANDAAS

BALANCE ENGINEER: THOMAS WOLDEN

EDITING: VEGARD LANDAAS

MASTERING: THOMAS WOLDEN

BOOKLET NOTES: BERIT NORBAKKEN SOLSET AND GRO BERGRABB

ENGLISH TRANSLATION: JIM SKURDALL

BOOKLET EDITOR: HEGE WOLLENG

COVER DESIGN: ANETTE L'ORANGE / BLUNDERBUSS

COVER PHOTO: PEXELS.COM CC LICENCE

ARTIST PHOTO (SOLSET): HELGE NORBAKKEN

ARTIST PHOTO (BERGRABB): ERIKA HEBBERT

THIS RECORDING HAS BEEN MADE POSSIBLE WITH SUPPORT FROM:
 FUND FOR PERFORMING ARTISTS
 BODØ CATHEDRAL MUSIC COUNCIL

LWC1176
 © 2019 LAWØ | © 2019 LAWØ CLASSICS
 WWW.LAWØ.NO

LAWØ
 CLASSICS

Gebete für Mitgefängene

BERIT NORBAKKEN SOLSET — SOPRANO
GRO BERGRABB — ORGAN

GEBETE FÜR MITGEFÄNGENE

KNUT NYSTEDT (1915–2014)

01. I. Morgengebete [17:31]
02. II. Abendgebete [06:50]
03. III. Gebete in besonderer Not [06:25]

04. FUGE MED KORAL: «HVO ENE LADER HERREN RÅDE» [03:44]
FRIDTHJØY ANDERSSON (1876–1937)

05. HVO ENE LADER HERREN RÅDE [03:33]
FOLK TUNE. ARR: BJØRN LIEN (B. 1967)

06. NO ROR EI NATT SEG UT FRA LAND [04:30]
IVAR J. ELIASSEN (B. 1958)

07. HERRE, SÅ STIGER VÅR TAKK TIL DEG [02:55]
IVAR J. ELIASSEN (B. 1958)

08. DAGSENS AUGA SLOKNAR UT [05:32]
FOLK TUNE FROM MAJAVATN, NORDLAND. ARR: BJØRN ANDOR DRAGE (B. 1959)